وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی
ژمارە: ٢٥٩٤ لە ٢٠١٧/٨/٦

ڕێنمایی ژمارە(١)ی ساڵی ٢٠١٧
بۆمۆڵەتی هاوردن و هەناردن و ناسنامەی بازرگانی

پاڵپشت بە برگەی دووەم ولە ماددەی شەشەم یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (١٠)ی ساڵی (٢٠١٠) ئەم ڕێنمایانەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ماددەی (١):-

لایەنی دەسەڵاتدار بە پێدانی مۆڵەتی هاوردن و هەناردن و ناسنامەی بازرگانی وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی /بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی / بەڕێوەبەرایەتی پێشانگاکان و خزمەتگوزاریە بازرگانیەکان دوای بەرجەستەبوونی پێداویستیەکان.

ماددەی (٢):-

مەبەست لە ڕێکخستنی پڕۆسەی پێدانی مۆڵەتی هاوردن و هەناردن و ناسنامەی بازرگانی بریتیە لە:-

بڕگەی یەکەم: پێشکەش کردن و هەڵسەنگاندنی زانیاریەکان بە داتا و ژمارەی باوەڕپێکراو.

بڕگەی دووەم: دیاریکردنی ئەوکاڵایانەی کە ڕێگە پێدراوە بە هاوردەکردنیان یان هەناردەکردنیان بەپێی ڕێنمایەکانی پشکنینی کاڵاکان.

بڕگەی سێیەم: ڕێگە گرتن لە هاوردن و هەناردنی کاڵای ڕێگە پێنەدراو لە خاڵە سنووریەکانی ژێر کۆنترۆڵی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

بڕگەی چوارەم: وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەتە پەیوەندیدارەکان تایبەت بەو کاڵایانەی کە پێویستی بەڕەزامەندی لایەنی پەیوەندیدار هەیە (الجهة القطاعية).

بڕگەی پێنجەم: هاوسەنگ کردنی بەرهەمی ناوخۆ و پیشەسازی خۆماڵی لەگەڵ کاڵای هاوردەکراو (موازنة الانتاج الوطني مع البضائع المستوردة).

بڕگەی شەشەم:زیادکردنی داهاتی وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی و گەیاندنی بەئاستی خۆ بژێوی (التمويل الذاتي).

ماددەی سێیەم: بەڵگەنامە پێویستەکان بۆ پێدانی ناسنامەی بازرگانی:

بەپێی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە بازرگان (هاوردەکار یان هەناردەکار)(المستورد او المصدر) تۆمار دەکرێت :-

بڕگەی یەکەم: فۆرمی داواکاری پێدانی ناسنامەی بازرگانی لەگەڵ یەك پولی (١٠٠٠) هەزار دیناری

بڕگەی دووەم: پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی گشتی کۆمپانیاکان و کۆنووسی دامەزراندنی کۆمپانیاو گشت بەراییەکان وێنەی پەسەندکراو (مصدق) لەگەڵ پاکانەی باجی دەرامەتی کۆمپانیاکان (ساڵانە) ئەمەش جگە لە پێداویستی تایبەت بە بەڕێوەبەری ڕیگەپێدراوی کۆمپانیا.یان پشتگیری ب. گشتی گەشەپێدانی پیشەسازی بۆ هاوردەکردنی کەرستەی خاو و ئامێری بەرهەمهێنان .

بڕگەی سێیەم: کۆپی پاسپۆرت و کارتی نیشینگە (الاقامة) بۆ بیانیەکان (الاجانب)
بڕگەی چوارەم: کارتی نیشینگە (الاقامة) بۆ ئەوانەی کە دانیشتووی دەرەوەی هەرێمی کوردستانن
بڕگەی پێنجەم: ئامادەبوونی بەرێوەبەری ڕێگاپێدراوی کۆمپانیا یان بریکاری گشتی (وکیل عام) لەگەڵ وێنەی پەسەندکراوی بریکارنامەی .
بڕگەی شەشەم: نوێ کردنەوەی ناسنامەی بازرگان (ساڵانە دەبێت) دوای هێنانی گشت پێداویستیەکان
بڕگەی حەوتەم: وەرگرتنی بڕی (٧٥٠٠٠) حەفتا و پێنج هەزار دینار ساڵانە وەك رسمی پێدانی ناسنامە.
ماددەی (٤):-
مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی هاوردن و هەناردن.
بڕگەی یەکەم: ناسنامەی بازرگانی تازەکراو.
بڕگەی دووەم: پێشکەشکردنی داواکاری لەسەر کلێشەی کۆمپانیا لەگەڵ یەك پولی (١٠٠٠)هەزار دیناری.
بڕگەی سێیەم : وەرگرتنی بڕی (١٠٥٠٠٠) سەدو پێنج هەزار دینار وەك ڕەسمی خزمەت تگوزاری (اجور خدمات) کە ڕێژەی ٧٥٪ دەبێتە ئیرادی کۆتایی بۆ خەزینەی وەزارەتی دارایی ٢٥٪ دەبێتە پاداشت بۆ فەرمانبەرانی وەزارەتی بازرگانی وپیشەسازی و کڕینی پێداویستی لۆجیستی بە پێی ڕێنمایی وەزارەتی دارایی هەرێم.
بڕگەی چوارەم: دیاریکردنی بڕی (الکمیة) ئەو کاڵایانەی کە بازرگان دەیەوێت هاوردە یان هەناردەی بکات بۆ هەر جۆرێك لەگەڵ گوژمەی خەملێندارو و ئەو سنوورەی کە دەیەوێت پێیدابهێنێتە ناو هەرێم
بڕگەی پێنجەم: بۆ هەر (١٠٠٠) هەزار تەن لە کاڵا پێویستە مۆڵەتێکی هەبێت ، واتا نابێت هیچ مۆڵەتێك زیاتر بێت لە (١٠٠٠) هەزار تەن
بڕگەی شەشەم: ئەو کاڵایانەی کە بە کارتوون هەژمار دەکرێت بۆ نموونە (جگەرە ، خواردنەوە گازیەکان و کحولیەکان .،هێلکە ...هتد) پێویستەبڕی هەر مۆڵەتێك لە (٣٠٠٠) سێ هەزار کارتوون زیاتر نەبێت .
بڕگەی حەوتەم: ئەگەر هەر کۆمپانیایەك نەیتوانی لە ماوەی دیاری کراو . مۆڵەتەکە جێ بە جێ بکات ، مافی وەرگرتنەوەی پارەی ڕەسمی خزمەتگوزاری نابێت
بڕگەی هەشتەم: ڕێگەدان بە هاوردن و هەناردن و دووبارە هەناردنە دەرەوەی هەموو کاڵایەك ، جگە لەو کاڵایانەی کە بازرگانی کردنیان ڕێگە پێنەدراوە.
بڕگەی نۆیەم: ڕەچاوکردنی بەرژەوەندی گشتی و پشتگیری کردن لە بەرهەمی ناوخۆ لە کاتی پێدانی مۆڵەتی بازرگانی
بڕگەی دەیەم: ماوەکانی کارپێکردنی مۆڵەتی هاوردن
أ- بەرهەمی کشتوکاڵی و خۆراکی وەزری (المنتوجات الزراعیة والغذائیة الموسمیة) لە لایەن وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو وەك (الجهة القطاعیة) دیاری دەکرێت بە پێی وەرز (الرزنامة الزراعیة) .

ب- ماوەی کارپێکردنی مۆڵەتی هاوردنی هەموو کاڵایەك شەش مانگ دەبێت و دەتوانرێت بۆ ماوەی یەك مانگ و تەنها بۆ یەك جار درێژ بکرێتەوە و بۆ ئەو گوژمانەی زۆرن و وەرزین و بەش بەش هاوردە دەکرێن لە کاتی بوونی بەڵگەی یاخود هۆکاری باوەڕ پێکراو (مبرر مقنع).

بڕگەی یازدە: ماوەی مۆڵەتی هەناردن بەپێی جۆری کاڵاکە دیاری دەکرێت بەم شێوەی خوارەوە:

أ-پێستەی خۆشکراو ،نیمچە خۆشکراو (پێکل) و بەرهەمی ئاژەڵی بۆماوەی (٢) دوو مانگ دەبێت

ب-ئەو خورمایەیی کە لە خواروی عێراق بەرهەم دەهێنرێت و لە سنوورەکانی هەرێمی کوردستان هەناردە دەکرێت لە ٩/١ ی هەر ساڵێك تاکو٧/٣١ ساڵی دواتر رێگەی پێدەدرێت ، تەنها لە مانگی (٨) بۆ مەبەستی ئالیك یان پیشەسازی هەناردە دەکرێت (للاغراض العلفية أو الصناعية).

ج- کاڵای تر : بە مەبەستی هاندانی هەناردەکردن ، مۆڵەتی هەناردن بۆ ماوەی یەك ساڵ کاری پێدەکرێت بۆ نموونە (هاڕاوەی پلاستێك ، کانزاکان ، باڵەی کارتۆن ...هتد)

د-بازرگان یاخود کۆمپانیای هەناردەکار مافی گۆڕینی مۆڵەتەکەی هەیە بە کاڵایەکی تر بە مەرجێك ماوەی کارپێکردنی هەمان مادەی یەکەمی مۆڵەتەکەی ڕەت نەدابێت (على ان لاتتعدى فترة نفاذها الفترة المحددة للمادة الجديدة)

ه-ئەو جۆرەکاڵایانەی کە هەناردەی دەرەوەی هەرێم دەکرێت بەمەبەستی دووبارە بەکارهێنانەوە وەك باڵەی کارتۆن و هاڕاوەی پلاستیك و قورقوشم ...هتد) پێویستە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی چاودێری بازرگانی پارێزگاکان بە کۆنووس (المحضر) کەشفی کۆگاکە بکەن داواکاریەکەیان بە نووسراو بنێرن بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی بە مەبەستی پێدانی مۆڵەتی هەناردن

ماددەی (٥):-

کۆتایی هاتنی مۆڵەتی هاوردن

بڕگەی یەکەم: لە حاڵەتی پابەند نەبوونی کۆمپانیای هاوردەکار بە ڕێنماییەکان یان بەکارهێنانی مۆڵەتەکە بەشێوەی نایاسایی.

بڕگەی دووەم: کۆتایی هاتنی ماوەی کارپێکردنی مۆڵەتەکە.

بڕگەی سێیەم: جێبەجێکردنی بڕگەکانی مۆڵەتەکەی.

بڕگەی چوارەم : بەمەبەستی وەرگرتنی مۆڵەتی نوێ پێویستە هاوردەکار نووسراوی کۆتایی هاتنی مۆڵەتە کۆنەکەی لە گومرگی پەیوەندیدار بهێنێت بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی.

ماددەی (٦):-

گۆڕینی مەرز :

دەکرێت مەرزی هێنانی کاڵا بگۆڕدرێت ئەگەر پێویست بوو بە هێنانەوەی بەڵگەی باوەر پێکراو (مبرر مقنع) و لە دەسەلاتی ب.گشتی بازرگانی دەبێت .

ماددەی (٧):-

هاوردەکردنی بەرهەمی خۆراکی دروستکراو (المنتجات الغذائية المصنعة).

أ- لە کاتی هاوردەکردنی بەرهەمی خۆراکی دروستکراو وەکو ئارد و نیشاستە و جوزی هندی و مەوادی عەتاری بەهەموو جۆرەکانیەوە پێویستە ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵ / بەڕێوەبەرایەتی پاراستنی کشتوکاڵ (وقاية المزروعات) وەربگرێت بۆ دیاری کردنی مەرجەکانی هاوردەکردن و پێدانی مۆڵەتی هاوردن .

ب- دیاری کردنی مەرجەکانی کالاّ:-

لە مۆڵەتی هاوردن پێویستە هەموو مەرجەکانی پێویست بە کالاّی هاوردەکراو دیاری بکرێت بەپێی تایبەتمەندی باوەر پێکراو لە دەستەی پێوانە سازی کۆنترۆڵی جۆری هەرێم و مەرجەکانی وەزارەتی تەندروستی و هەر لایەنێکی پەیوەندیدار بە پشکنینی کالاّکان .

ماددەی (٨):-

ئەو کالاّیانەی کە پێویستی بە مۆڵەت وەرگرتن هەیە :

بڕگەی یەکەم : بەرهەمی خۆراك و کشتوکاڵی :- بەرهەمی کشتوکالی خاو (المنتجات الزراعية الخامة) بەرهەمی گۆشت و مریشك وە پێکهاتەکانی (مشتقاتها) هەروەها داری خاو (الخشب الخام) پەینی کیمیایی (الاسمدة الكيميائية) ئالیك و قڕکەری کشتوکاڵی (المبيدات الزراعية) دەرمانی ڤێتێرنەری (الادوية البيطرية) هاوردەکردنی ئەم کالاّیانەی سەرەوە پێویستی بە وەرگرتنی ڕەزامەندی پێشەکی (الموافقة المسبقة) وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوی هەرێمی کوردستان هەیە بەپێی نووسراوی ڕێگا پێدان ئاراستەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی بکرێت کە لە نوسراوەکە ئەم زانیاریانەی تێدا دیاری کرابێت :

أ. جۆری کالاّ، ب . بڕی کالاّ (الكمية) ، ج. سەرچاوەی شوێنی بەرهەم هێنان (المنشأ) ، د. مەرزی هێنانە ژوورەوە ، هـ . ماوەی ڕێگا پێدانەکە) , بەپێی ئەم زانیاریانە مۆڵەتی هاوردەی پێ دەدرێت .

بڕگەی دووەم: هاوردەکردنی دەرمان و پێداویستی پزیشکی پێویستی بە ڕەزامەندی پێشەکی وەزارەتی تەندروستی هەیە بەپێی نووسراوی ڕێگاپێدان کە ئاراستەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی / بەڕێوەبەرایەتی پێشانگاکان و خزمەت گوزاری بازرگانی دەکرێت . هەر بەهەمان شێوەی زانیاری بڕگەی سەرەوە مۆڵەتی هاوردەی پێدەدرێت .

بڕگەی سێیەم : هاوردەکرنی دار و درەخت و نەمامی جۆراوجۆر پێویستی بە ڕەزامەندی پێشەکی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوی هەرێم هەیە هەر بە هەمان شێوەی زانیاری بڕگەکانی سەرەوە مۆڵەتی هاوردەی پێدەدرێت .

بڕگەی چوارەم: هەموو ئەو کالاّیانەی کە پەیوەندیان بە ئاسایشی هەرێم هەیە پێویستی بە ڕەزامەندی پێشینەی وەزارەتی ناوخۆ و لایەنە پەیوەندیدارەکان هەیە بە هەمان شێوەی زانیاری بڕگەکانی سەرەوە مۆلەتی هاوردەی پێدەدرێت .

بڕگەی پێنجەم: بەرهەمی نەوت و کانزاکان / مۆڵەتی ناردنی بەرهەمی نەوت و کانزاکان دەدرێت دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی پێشەکی وەزارەتی سامانە سروشتیەکانی هەرێم بە نووسراوی ڕێگە پێدان بە هەمان شێوەی زانیاری بڕگەکانی سەرەوە مۆڵەتی هاوردەی پێدەدرێت .

بڕگەی شەشەم: هەموو ئەو کالآیانەی کە ڕاستەوخۆ لەلایەن کەرتی گشتی هاوردە دەکرێت و ئەو لایەنانەی کە لێبوردنی گومرگی وەردەگرن , پێویستە مۆڵەتی هاوردن هەبێ دوای ئاراستەکردنی نووسراوی فەرمی بەبێ وەرگرتنی ڕەسمی خزمەت گوزاری (اجور الخدمات) مۆڵەتیان پێدەدرێت .

بڕگەی حەوتەم: هەرنووسراوێکی ڕێگە پێدان کە لەلایەنی پەیوەندی دار (الجهة القطاعية) دەردەچێت دەکرێت بە مۆڵەتێك لە گەڵ ڕەچاوکردنی بڕگەی چوارەم لە خاڵەکانی (٥ – ٦) ئەم ڕێنماییە

ماددەی (٩):-

پۆلێنکردنی چالاکی بازرگانی (تصنيف النشاط التجاري).

بە مەبەستی پۆلێن کردنی چالاکی هاوردن و هەناردن پێویستە سەرجەم ئەو کەسانەی کە لە بواری بازرگانی هاوردە و هەناردە کاردەکەن لە هەرێمی کوردستان خۆیان ڕێك بخەن وەك (کۆمپانیای تایبەتمەند لە بواری هاوردە و هەناردەی کالآ) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کۆمپانیاکان / هەرێمی کوردستان خۆیان تۆمار بکەن یان وەك کارگە لە ب . گشتی گەشەپێدانی پیشەسازی مۆڵەتی کارکردنیان پێدرابێت لە ماوەی (٤) چوار مانگ دوای دەرچوونی ئەم ڕێنماییە .

ماددەی (١٠):-

بڕگەی یەکەم: کار دەکرێت بە بڕیاری سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٢٦٤٠) لە ٢٠١٣/٣/١٨سەبارەت بە بازرگانیکردن بە ئۆتۆمبێل بڕگەی یەکەم لە خاڵەکانی (١-٢-٣-٤-٥)

بڕگەی دووەم : مۆڵەتی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێل و کەل و پەل و یەدەگی ئۆتۆمبێلی تازە و بەکارهاتوو (الادوات الاحتياطية الجديدة والمستعملة) دەدرێت دوای پێشکەشکردنی ئەم پێداویستیانەی خوارەوە .

أ- ناسنامەی بازرگانی تازەکراوە :

ب- پێشکەش کردنی فۆرمی داواکاری لە سەر کلێشەی کۆمپانیاکان لەگەڵ یەك پولی (١٠٠٠) هەزار دیناری .

ت- پڕکردنەوەی فۆرمی تایبەت بە داواکاری هاوردنی ئۆتۆمبێل ئەو زانیاریانەی تێدا دیاریکرابێت (جۆر/مۆدێل/ژمارەی شاسی (لاشە) / وولاتی بەرهەمهێنەر/تایبەتمەندیەکانی)

بڕگەی سێیەم : لە کاتی هاوردە کردنی ئۆتۆمبێلی دژە گولله (درع) پێویستە ڕەزامەندی پێشەکی وەزارەتی ناوخۆ وەربگیرێت .

بڕگەی چوارەم : ماوەی مۆڵەتی هاوردن و هەناردنی ئۆتۆمبێل تەنها (٦) شەش مانگ دەبێت درێژ ناکرێتەوە .

ماددەی (١١):-

لەبەر بەرژەوەندی گشتی :

بڕگەی یەکەم : ڕێگە نادرێت بە هەناردنی ئەو کەل و پەلانەی کە لە ناوخۆ پێویستە تەنها لە حاڵەتی زیادبوونی لە پێویستی ناوخۆ وهێنانی ڕەزامەندی لیژنەی ئابووری پارێزگاکان .

بڕگەی دووەم : ڕێگە نادرێت بە هەناردنە دەرەوەی ئەو کەل و پەلانەی کە لە ڕێگەی فۆرمی خۆراك دابەش دەکرێن .

بڕگەی سێیەم : بە مەبەستی بەردەوام بوون لە پەیوەندی نێوان وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی هەرێم لەگەڵ وەزارەتی بازرگانی عێراقی فیدراڵ هەموو ئەو مۆڵەتانەی (کەرتی تایبەتی و گشتی) کە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی خزمەتگوزاریە بازرگانیەکانی عێراقی فیدراڵ دەردەچێت کاری پێدەکرێت و بە نووسراو ئاراستەی گومرگەکان بکرێت بە بێ وەرگرتنی ڕەسمی خزمەت گوزرای

ماددەی (١٢):-

بۆ پێدانی کاتێکی گونجاو بە خاڵە سنووریەکان بۆ گۆڕینی سیستەمی کارکردن بە (الكمية) لە جیاتی گوژمە (المبلغ) هەموو فەرمانەکانی پێشوو هەڵدەوەشێنێتەوە و کار دەکرێت بەم ڕێنماییانە دوای چوار مانگ لە دەرچوونی ڕێنماییەکان

ماددەی سێزدەهەم: کار بە هیچ ڕێنمایەك ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ماددە و بڕگەکانی ئەم ڕێنماییە .

د.علی سندی

وەزیری بازرگانی و پیشەسازی بە وەکالەت